

ДЕТСКА ГРАДИНА “ ИЗВОРЧЕ “ гр.Шумен

ул. “ Кирил и Методий “ № 57; тел. 054/87 70 74; e-mail:
zdg35@abv.bg

Утвърдил:

Д. Димитрова

/Заповед № от 14.09.2018г./

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ
НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА И ОБРАЗОВАТЕЛНА
ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦАТА В ДГ “Изворче“**

2022 ГОД.

Ш У М Е Н

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие. Програмата цели изясняване на причините, обхват и задържане на децата в детската градина и провеждане на процес на образователна интеграция.

Водещи стратегически документи при изготвяне на настоящата програма на ДГ „Изворче“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

1. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И УЧЕНЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ / 2021-2030/
2. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 82021 – 2030/
3. СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 - 2020)
4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 - 2020)
5. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 - 2020)
6. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 - 2020 ГОДИНА
7. РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 - 2020 Г./
8. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ /2012 - 2020 Г./;
9. ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА „ДЕСЕТИЛЕНИЕ НА РОМСКОТО ВКЛЮЧВАНЕ /2005 - 2015 Г./;
10. КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
11. ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;
12. НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
13. ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА;
14. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широко обхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно.

Рискове:

Преждевременното напускане на образователната система води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по - добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на образователната система върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

- Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;

- Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната образователна култура, работата в екип в рамките на образователната общност;
- Координираните мерки на всички нива;
- Проследяване на напредъка на ниво детска градина.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

Превенция на преждевременното напускане на подготвителна за училище група в ДГ „Изворче” чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане и от напускане на образователната система;
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детска градина с оглед ограничаване на последиците от тях;
- планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от напускане;

Интервенция срещу преждевременното напускане на подготвителна група в детската градина чрез:

- Разясняване на родителите какви са правата и задълженията им – родителски срещи, тренинги, открити моменти, консултации и информационно осигуряване чрез сайта на ДГ и фейсбук групите;
- Разясняване на рисковете за детето при отказ на родителя да осигури присъствието му в подготвителна за училище група/ административни санкции, нарушения на правата на детето, личностни ценности /;
- Повишаване участието и ангажираността на родителите в образователния процес, в контекста на политиката на детската градина и програмната система на ДГ „Изворче”.
- Индивидуално консултиране на родителите.
- Индивидуална работа с деца за оказване на обща, а при необходимост и специална подкрепа;

Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на подготвителна за училище група:

- Създаване на нагласи за осъзнаване на необходимостта от образование и готовност за училище от родителите и условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я деца;
- Завръщане на преждеременно напусналите подготвителна за училище група към формалната система на образованието чрез използването на различна организация на основните форми на педагогическо взаимодействие: почасова и самостоятелна, според предпочитанията на родителя и нуждите на детето;

- Популяризиране на възможностите за учене, възпитание и социализация в клубове, библиотеки, читалища, младежки център;

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА

Могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

- Икономически причини
- Социални причини;
- Образователни причини;
- Етнокултурни причини;
- Институционални причини;
- Причини, свързани със здравния статус;

Социално-икономически причини:

Лошото качество на живот на определени социални слоеве; ниските доходи - невъзможност за покриване на разходите (храна, дрехи, материали и консумативи необходими за учебния процес); поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра; използване на детето, не посещаващо подготвителна за училище група, като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

Образователните причини:

Не владее или недостатъчно владее български език; затрудненията при усвояване на учебния материал; слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава ДГ; наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;

Етнокултурни причини:

По-ниска ценност на образованието; страх на родителите, че ще бъдат приобщени към друга култура и религия;

Психологически причини:

Чувство за неуспех; неувереност в себе си; невъзможност за себеизява поради езикова бариера;

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират:

Недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво ДГ за справяне с преждевременното напускане на деца от системата на образованието. Недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система.

Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално,

местно и детска градина. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на образователната система.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните групи или класове на системата. Рисковете за преждевременното напускане са свързани с недостатъчна подготовка на педагозите в детската градина за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Политиките и мерките, които ДГ „Изворче” предприема за преодоляване на причините за преждеременно напускане на подготвителна за училище група са подчинени на националните стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Глобални Мерки на ниво детска градина

- Разработване на **стратегии** в зависимост от конкретните условия и трудности във всяка ДГ, анализ, отчет и ежегодно актуализиране
- Изградени **постоянни комисии** по обхващане и задържане на подлежащите на задължително обучение на деца
- **Индивидуална работа** от страна на учители със застрашените от отпадане деца
- Провеждане на **здравно и гражданско образование**, изнасяне на беседи – за стрес, трафик на хора и др.
- Провеждане на **консултации** с психолог и педагогически съветник
- **Социализиране** на децата, за които българският език не е майчин
- Реализиране на **Национални програми и схеми по ОП РЧР**

Причини и мерки за превенция ,интервенция и компенсирание

Семейни и социални причини:

1. *Възможно е нежелание на родителите, детето да ходи на детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка, невъзможност за водене и прибиране на детето.*

Мерки: - Работа с родителите в посока мотивация за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности и деца от рискови групи, както и работа с попечителите на деца /най-често баба и дядо/ от семейства, заминали в чужбина.

2. *Трудова миграция на родителите.* Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, Социален център - Шумен /работа с психолог и социален работник/.

3. *Липса на грижи* от страна на родители заминали в чужбина за децата, както и за болни членове на семейството.

Мерки: Оказване на социална помощ - чрез дарителски акции, с помощта на РН;

4. *Недостатъчна образованост на родителите* и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за сън, непознаване на потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовката на детето за ролята му ученик.

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца чрез посещаване целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители, мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. *Чести конфликти между агресивни родители* - побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите и се обяснява какво наблюдава учителя в поведението на детето. Насочват се за консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето“.

Други по-важни мерки и дейности свързани с превенцията от отпадане са: Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителна за училище група:

- Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- Координиране действията на учителите на подготвителните групи с тези на ръководство на ДГ „Изворче“.
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- Провеждане на обучителен семинар, тренинги и беседи с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина;
- Провеждане на вътрешна квалификация за начините за разрешаване на конфликти.
- Обмяна на добри практики;

Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на програмата;

- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование, възпитание и социализация на деца от рискови групи;
- Създаване на условия за включване на конкретно дете в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (допуска до себе си);
- Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата ;
- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище.
- Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда.
- Поставяне на детето в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на придобитите знания и умения;
- Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогични методи и форми за взаимодействие
- Извършване на ефективна диференцирана работа с деца с по-ниска успеваемост на база диагностика;
- Провеждане на анкета с родителите на деца с по-ниска успеваемост за установяване на причините .

- Привеждане самоконтрола и дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес, осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез целенасочена възпитателно-образователна работа
- ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност. Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия. Организиране на Дарителски кампании;
- ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ - лекции, беседи, свързани с обучението на децата.

Примерни теми:

1. Въздействието на неблагоприятните фактори като нездравословно хранене, алкохол, тютюнопушене върху човешкото здраве. Ползата от здравословен начин на живот.
2. Техники за преодоляване на конфликти.
3. Поставянето на приоритет в работата на учителите и приобщаване на родителите към идеята за формирането на личностни умения у децата за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.
4. Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.
5. Опознаване на културата на народите.

Включване на родителското настоятелство и представители на обществения съвет като равноправни участници в такъв координационен механизъм.

Изготвил:

Комисия в състав:

1. Зоя Николова – старши учител
2. Татяна Фурнаджиева – старши учител
3. Здравка Вичева – учител